

Volk van God, geliefde broers en zussen van Jezus Christus,
br/zr, j/m, welkome gast, luisteraar thuis,

Eindhoven, op een nacht een tijdje terug. Heb je het gezien/gelezen? [dia1] Een paar jongens van rond de 15,16 slaan zomaar iemand anders tijdens het stappen tegen de grond, trappen hem bont en blauw, en laten 'm vervolgens gewond achter...

Nou hangen tegenwoordig in veel uitgaansgebieden camera's, en zo is ook deze gebeurtenis opgenomen. Heb je het filmpje op *Youtube* of tv gezien? Wat een hufters niet?!

De politie heeft de filmbeelden op internet gezet om de daders op te sporen. Nou, dat werkt!

Binnen de kortste keren werden de daders herkend en aangegeven, of meldden zich – heel wijs – zelf bij de politie.

't Is vreselijk wat zulke jongens hebben gedaan – kun je nagaan wat het gevolg is van veel alcohol!

De hoofdredacteur van een krant schreef: „wanneer zouden we eindelijk in dit land weer eens hardop mogen zeggen dat het echt zwaar en zwaar abnormaal is wanneer kinderen van 14, 15, 16 jaar om 03.00 uur mogen 'stappen' en zoveel pils kunnen hijsen dat ze een ander bijna doodschoppen? Bij dezen."

Tegelijk vond ik de collectieve verontwaardiging van het Nederlandse volk typerend. De jongens die zich hadden misdragen (en toevallige onschuldige naamgenoten) werden uitgescholden, bedreigd en kregen de grofste beledigingen over zich heen. Zo koelen we blijkbaar onze woede – door in feite hetzelfde te doen als wat die gasten deden... Terecht waarschuwde iemand voor *eigenrichting*, d.w.z. voor dat je als mensen zelf rechtertje gaat spelen. Dat is iets wat de Here in het zesde gebod verbiedt (we hebben het er op catechisatie net over gehad): je mag niet wederrechtelijk (los van het recht) doden. Je mag niet zelf het recht in eigen hand nemen. En daarbij is ook een bijbelse notie: *wat gij niet wilt dat u geschiedt, doet dat ook een ander niet...*

Er is nog iets, wat me opviel bij dat andere drama van een tijdje terug: [dia2] Almere, dat voetballende jongens een grensrechter zo in mekaar trappen dat 'ie later aan zijn verwondingen sterft. Ook dat is vreselijk en nooit goed te praten.

En ook toen een enorme stroom aan verontwaardiging en protest, met voetbalbestuurders die de verantwoordelijkheid doorschoven naar anderen, en politici die over mekaar heen duikelden in ferme taal en heil zochten in nog strengere maatregelen.

Ik noem dat wegstaren, een toeschouwersrol en haast een soort slachtofferrol kiezen, vanuit de gedachte dat het probleem vooral [dia3] bij de ander ligt. Zo van 'mijn kinderen doen dat niet...', en die ander moet vooral hard aangepakt worden. En het 'wij doen zoiets niet'-gevoel wordt dan nog versterkt (en door sommigen zelfs uitgebuit) wanneer het om Belgen en Marokkanen oftewel buitenlanders gaat.

Alsof we dit soort vreselijke dingen ooit kunnen uitbannen als we maar de goede voorwaarden scheppen...

Het is een illusie dat te denken. Vanaf de zondeval, vanaf de eerste tieners die er op aarde rondliepen (Kain en Abel) tot aan de laatste volwassenen die leven voor de terugkomst van de Here Jezus, al die tijd zal er bloed vloeien, onrecht zijn, kwaadaardigheid en gemeenheid, moord en doodslag, zal er worden geschopt en gescholden en gepest en getreiterd en genegeerd.

Niet omdat de regels niet goed zijn of omdat er te weinig camera's hangen, niet omdat die ander een probleem heeft, maar omdat wijzelf, u/jij/ik, omdat wijzelf slecht zijn, van nature geneigd God en de mens naast ons te haten. [dia4blanco]

In plaats van hoog van de toren te blazen past de mens daarom beter verootmoediging, nederigheid, stilheid – *Here mijn God, wat heeft niet die ander, maar wat heb ik er weer een puinhoop van gemaakt... Ontferm U, zie mij in genade aan...*

Nu zal iemand misschien denken: wat heeft dit nou met Lucas 13 te maken?

Wel, dit, dat de mensen toen om Jezus heen ook van zichzelf wegkeken, een comfortabele toeschouwersrol kozen en dachten dat vooral anderen een probleem hadden.

Hoezo dat dan?

Jezus had gesproken (het gesprek begint al in 12:1, er staat dan een enorme menigte mensen om Hem heen), Jezus heeft het net gehad over dat je de tijd waarin je leeft moet verstaan: [dia5] als er donkere wolken komen aandrijven weet iedereen dat het gaat regenen. Waarom trek je dan uit wat er om je heen gebeurt geen conclusies als het om je eigen leven gaat?

Precies op het moment dat Jezus dat zegt komen een paar omstanders met een actuele gebeurtenis op de proppen: dat Pilatus het bloed van de Galileeërs heeft vermengd met hun offers.

Ik vermoed dat dit voor u net zo cryptisch is als het voor mij was. Dat is inderdaad bij bijbellezen wel eens lastig, dat wat voor de mensen toen helder was (het gaat over 'de Galileeërs' – blijkbaar wist iedereen dan gelijk waar het over ging), het nu 2000 jaar later voor ons niet meer zo is.

Het blijft een beetje gissen wat er aan de hand is. Waarschijnlijk gaat het om een groep pelgrims die vanuit Galilea naar Jeruzalem trok met de bedoeling daar offers te brengen. Onderweg zijn ze door soldaten van Pilatus aangevallen en gedood, samen met de dieren die ze als offer wilden brengen. Zodoende vloeit het bloed van mens en dier in elkaar over...

Dit is een gruwelijke gebeurtenis. En de vraag is, waarom Pilatus die Galileeërs heeft laten doden. Alhoewel Pilatus de geschiedenisboekjes is ingegaan als een wrede man, is het, zeker in een religieus kruidvat als Israël, niet waarschijnlijk dat hij zomaar onschuldige burgers vermoordt. Misschien ging het wel om een groep fanatieke Zeloten die oproer en onrust wilde veroorzaken tegen het Romeinse bewind. In Handelingen 5:36,37 lees je dat er regelmatig lieden opstaan die volgelingen om zich heen verzamelen en politieke onrust veroorzaken.

Hoe dan ook, Jezus grijpt dit actuele voorbeeld aan om duidelijk te maken waar het Hem om gaat: [dia6] *denken jullie dat die Galileeërs grotere zondaars waren dan alle andere Galileeërs, omdat ze dat ondergaan hebben? Zeker niet, zeg ik jullie, maar als jullie niet tot inkeer komen, zul je allemaal op dezelfde wijze omkomen.*

Eerst maar 's over dat eerste. Want net als nu waren er ook toen mensen die dachten dat er een direct verband bestaat tussen lijden en schuld. Als je door onheil getroffen wordt, dan zul je dat wel aan jezelf te danken hebben. Iemand wordt heel erg ziek – ok, vertel maar 's wat voor zonde je hebt gedaan. Iemand raakt gehandicapt – hmm, er zal wel wat met hem/haar aan de hand zijn. Iemand sterft – zo, die moet wel iets heel ergs hebben gedaan... Een beetje vanuit het idee dat God lik op stuk geeft. En hoe erger je zonde, hoe erger de straf die je krijgt.

Is er dan geen verband tussen lijden en schuld? Ja en nee.

Ja – omdat lijden, ziekte, handicap, dood, in deze wereld is [dia7a]gekomen door de zonde, door de schuld van de mens. Lijden hoort niet bij het leven zoals de Here het heeft geschapen en bedoeld. De mens is schuldig aan het lijden dat er is. Alleen: [dia7b]dan wel als mensheid in z'n totaliteit. Wij mensen, wij zijn er met z'n allen schuldig aan dat er zoveel geleden wordt in deze wereld.

En daarom nee – kun je niet *als regel* stellen dat iemand door lijden wordt gestraft voor wat hij/zij persoonlijk heeft gedaan. En mensen die zelf veel moeten lijden, moeten zich dat vooral ook niet laten aanpraten, want dan wordt je lijden nog groter, nog zwaarder...

Tegelijk zie je ook hier dat het aantrekkelijk is de rol van buitenstaander, [dia8]van toeschouwer te kiezen: *die ander* (die getroffen wordt door onheil) *die ander* heeft met schuld en zonde te maken, *maar ik niet...* stel je voor!

Zo redeneren, dit denken, snijdt de Here Jezus radicaal af. Hij maakt duidelijk dat je niet veilig in de comfort-zone van de VIP-box kunt blijven zitten en denken dat het vooral over een ander gaat,

nee: het gaat om jou, om jouzelf. Je bent geen toeschouwer, geen afstandelijke buitenstaander, geen slachtoffer als het om schuld en zonde gaat – je bent dader!

Niet die ene door lijden getroffen mens is schuldig, nee de mens, de mensheid is schuldig, wij zijn schuldig – u, jij, ik! Het gaat niet over 'hullie' en 'sullie', het gaat over ons, over u, jou en mij.

[dia9] *Ik zeg jullie, dat als jullie niet tot inkeer komen, je allemaal op dezelfde wijze zult omkomen.*

Jezus haalt het met een tweede voorbeeld nog dichterbij. Want Galileeërs – nou ja, dat zijn en blijven toch aparte mensen, een beetje de Belgen en Marokkanen van het land...[dia10blanco]

Maar vlakbij de eigen stad Jeruzalem is nog niet zo lang geleden de Siloamtoren ingestort. Wellicht een van de torens bij of op de muur rondom de stad, in dit geval vlakbij het badwater Siloam, waar de watertunnel van Hizkia op uitloopt. Die toren is ingestort (misschien tijdens de bouw, misschien op een ander moment, wie zal het zeggen?), en bij het ineensstorten zijn maar liefst 18 inwoners van Jeruzalem omgekomen.

Een vreselijke en indrukwekkende gebeurtenis, die veel omstanders ongetwijfeld nog helder op het netvlies staat, of misschien zelfs wel persoonlijk heeft geraakt.

En dan vraag je je af: waarom gebeuren er zulke vreselijke rampen? Wat is daar het doel, de zin van? Waarom laat God het toe dat er verschrikkelijke dingen gebeuren, waarom voorkomt Hij het niet? Dat zijn grote vragen, die je ook behoorlijk bezig kunnen houden en veel impact kunnen hebben. Die het geloof in een God die van wezen de volstrekt goede is ook danig op de proef kan stellen...

Ook nu snijdt Jezus de gedachte af dat het een persoonlijke vergelding zou zijn. Dat als iemand een ramp overkomt, dat 'ie dat dan blijkbaar over zichzelf heeft afgeroepen.[dia11] *...denken jullie dat zij schuldiger waren dan alle andere mensen die in Jeruzalem wonen? Zeker niet, zeg Ik jullie, maar als jullie niet tot inkeer komen, zul je allemaal net zo sterven als zij.*

Wat wel goed is om bij stil te staan, is dat Jezus hier vraagt of de een [dia12]schuldiger is dan de ander. Soms krijg je nl wel 's de indruk dat mensen vinden dat ze onschuldig zijn. En als er dan iets met ze gebeurt vragen ze zich af waar ze dat aan hebben verdient...

In zijn boek [dia13] *Als 't kwaad goede mensen treft* gaat rabbijn Harold Kushner er ook vanuit dat er goede, onschuldige mensen zijn. Daarin zit de veronderstelling, dat sommige mensen het misschien verdienen dat ze getroffen worden door een instortende toren, maar de meerderheid van de mensen (nl de goede) verdient dat toch niet. En God is eigenlijk wel min of meer verplicht goede mensen ook een goed leven te geven.

Opnieuw zie je dat hier gekozen wordt voor de rol van [dia14] toeschouwer/buitenstaander/slachtoffer.

Maar je ziet dat Jezus daarin niet meegaat. Jezus draait het om: Hij vraagt zich niet af waarom God zoveel lijden toestaat, maar waarom God niet iedereen met lijden treft: *..denken jullie dat zij schuldiger waren dan alle andere mensen...?*

Met andere woorden: niemand is onschuldig. Je bent geen toeschouwer, maar maakt er deel van uit. Je bent geen slachtoffer maar dader, mee schuldig aan alle ellende die er is!

Het onderwerp is dan ook niet waarom het kwaad goede mensen treft. Niemand is goed, behalve God. Nee, de vraag is [dia15a] hoe het kan dat kwade mensen toch nog goeds overkomt.

Dan ontdek je dat het een wonder is dat niet gelijk iedereen door instortende torens getroffen wordt...

Het gaat niet om de vraag hoe het toch in vredesnaam kan dat God lijden in de wereld en in mijn leven toelaat. Nee, cruciaal is de [dia15b] vraag hoe het kan dat God *mij* toelaat.

Dan ontdek je dat het een wonder van [dia15c] liefde en genade is dat je krijgt waar je helemaal geen recht op hebt!

Hoe kan het dat schuldige mensen als wij toch goede dingen meemaken?

Omdat God genadig is, barmhartig, liefdevol.

Dankzij Jezus, dankzij de verzoening door de Mensenzoon, de oorzaak van de genade.

Alleen, dan is het wel van belang dat je tot inkeer komt, dat je niet denkt dat het met jou nog wel een beetje meevalt, en dat het probleem vooral bij anderen ligt. Dan is het wel van belang dat je niet langer wegstijgt maar de realiteit onder ogen ziet: het gaat om mij. *Ik* moet me bekeren. En liefst nog vandaag. En elke keer opnieuw.

[dia16] *...als jullie niet tot inkeer komen, zul je allemaal net zo sterven als zij...*

Dat is de ernst van het leven, de ernst van waar het hier om gaat.

Net zo sterven als zij... Omkomen, zonder dat je weet van genadige vergeving voor mensen die weten dat ze zondig zijn. Omkomen zonder dat je weet van het nieuwe leven door de Geest. Daar moet je toch niet aan denken?!

En daarom is het zo nodig de tijd waarin je leeft te verstaan.

Als je donkere wolken aan ziet komen weet je toch ook dat het gaat regenen?! Waarom denk je dan dat er torens instorten? Laat zo iets als je blijft niet voor niets zijn...

Iedere ingrijpende vreselijke gebeurtenis die je ziet of meemaakt of waarvan je hoort wil je aan denken zetten: het had ook mij kunnen overkomen – en dan?! Ben ik al bekeerd? Heb ik me waarlijk gekeerd naar Jezus en ken ik Hem als mijn Redder en Verlosser? Ben ik wedergeboren?

Blijf daarom niet langer buitenstaander, toeschouwer, slachtoffer. Maar weet je dader.

Kom tot je zelf in verootmoediging, nederigheid, stilheid, en richt je tot God. [dia18]

Here mijn God, wat heeft niet die ander, maar wat heb ik er weer een puinhoop van gemaakt...

Kyrie Eleison, Heer ontferm U...

En dank, dat U dat in Christus ook wilt doen!

Heer, dompel me steeds weer onder in uw genade en leer mij leven van de verwondering.

Amen